

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH

VI NGỌC BÍCH

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN
THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA
HUYỆN MIỀN NÚI BIÊN GIỚI HẢI HÀ
TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH

VI NGỌC BÍCH

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN
THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA
HUYỆN MIỀN NÚI BIÊN GIỚI HẢI HÀ
TỈNH QUẢNG NINH**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp

Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. TRẦN QUANG HUY

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Sau một quá trình thực tập nghiêm túc tôi đã hoàn thiện luận văn tốt nghiệp của mình. Tôi xin cam đoan rằng, đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả trong luận văn đảm bảo tính trung thực. Kết quả nghiên cứu của luận văn mang tính độc lập, số liệu sử dụng trong luận văn được trích dẫn đúng quy định.

Thái Nguyên, ngày 9 tháng 10 năm 2015

Tác giả luận văn

Vi Ngọc Bích

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn này, tôi đã nhận được nhiều sự quan tâm và giúp đỡ của Quý thầy cô, gia đình, bạn bè và đồng nghiệp.

Trước tiên tôi xin trân trọng cảm ơn thầy giáo TS. Trần Quang Huy người đã hướng dẫn và giúp đỡ tôi để hoàn thành luận văn này.

Tôi cũng xin chân trọng cảm ơn các thầy cô giáo trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên đã trang bị cho tôi những kiến thức trong suốt quá trình học tập.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới lãnh đạo tỉnh Quảng Ninh, Sở Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Quảng Ninh, UBND - HĐND huyện Hải Hà, phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, phòng thống kê và các phong ban chức năng huyện Hải Hà đã giúp đỡ và cung cấp những thông tin, số liệu và tài liệu cần thiết giúp tôi thực hiện luận văn này.

Cuối cùng tôi gửi lời cảm ơn sâu sắc tới gia đình tôi, những người luôn sát cánh và động viên tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Thái Nguyên, ngày 9 tháng 10 năm 2015

Tác giả luận văn

Vi Ngọc Bích

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
5. Kết cấu của luận văn	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ	
HỘ NÔNG DÂN THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	4
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa.....	4
1.1.1. Các khái niệm.....	4
1.1.2. Đặc điểm của kinh tế hộ nông dân theo hướng hàng hóa	9
1.2. Những vấn đề chung về sản xuất nông nghiệp và vai trò phát triển kinh tế	
hộ nông dân.....	11
1.2.1. Một số lý luận về sản xuất nông nghiệp theo hướng hàng hóa.....	11
1.2.2. Vai trò của phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng hàng hóa	14
1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản	
xuất hàng hóa	17
1.3.1. Điều kiện tự nhiên.....	17
1.3.2. Các yếu tố sản xuất	18
1.3.3. Đầu ra cho sản phẩm.....	19
1.3.4. Cơ sở hạ tầng.....	19
1.3.5. Khoa học kỹ thuật	19
1.3.6. Cơ chế, chính sách	19
1.4. Cơ sở thực tiễn phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa	20
1.4.1. Kinh nghiệm phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng hàng hóa trên	
thế giới	20

1.4.2. Kinh nghiệm phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng hàng hóa trong nước	24
1.4.3. Bài học kinh nghiệm phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa cho Hải Hà	34
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	36
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	36
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	36
2.2.1. Phương pháp thu thập dữ liệu	36
2.2.2. Phương pháp tổng hợp dữ liệu	37
2.2.3. Phương pháp phân tích.....	38
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	39
2.3.1. Nhóm chỉ tiêu về thông tin cơ bản của hộ nông dân.....	39
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu về điều kiện sản xuất của hộ	39
2.3.3. Nhóm chỉ tiêu phản ánh thực trạng sản xuất của hộ	39
2.3.4. Nhóm chỉ tiêu phản ánh kết quả sản xuất của hộ.....	40
Chương 3. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA TẠI HUYỆN HẢI HÀ	42
3.1. Đặc điểm địa bàn huyện Hải Hà, tỉnh Quảng Ninh	42
3.1.1. Những điều kiện tự nhiên ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất hàng hóa của hộ nông dân	42
3.1.2. Điều kiện kinh tế, xã hội ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa.....	50
3.1.2.2. Điều kiện kinh tế	51
3.2. Thực trạng phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa tại huyện Hải Hà	60
3.2.1. Tình hình cơ bản về chủ hộ nông dân	60
3.2.2. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân của huyện Hải Hà	61
3.2.3. Thực trạng về các điều kiện trong sản xuất hàng hóa của hộ	62
3.2.4. Thực trạng tình hình sản xuất theo hướng sản xuất hàng hóa của hộ	67
3.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa tại huyện Hải Hà.....	76

3.3.1. Những phân tích ảnh hưởng của các nguồn lực bên trong đến sản xuất hàng hóa của hộ nông dân ở huyện Hải Hà	76
3.3.2. Ảnh hưởng của yếu tố thị trường đến sản xuất hàng hóa của hộ	78
3.3.3. Những khó khăn tác động đến hiệu quả sản xuất hàng hóa của hộ	80
3.4. Đánh giá những kết quả đạt được trong phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa tại huyện Hải Hà	81
3.4.1. Những kết quả đạt được	81
3.4.2. Những hạn chế	82
3.4.3. Nguyên nhân những hạn chế.....	82
Chương 4. QUAN ĐIỂM, PHƯƠNG HƯỚNG, MỤC TIÊU VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA TẠI HUYỆN HẢI HÀ	84
4.1. Quan điểm, phương hướng về phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa huyện Hải Hà.....	84
4.1.1. Quan điểm về phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa tại huyện Hải Hà.....	84
4.1.2. Phương hướng về phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa tại huyện Hải Hà.....	85
4.1.3. Mục tiêu về phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa tại huyện Hải Hà.....	86
4.2. Giải pháp phát triển kinh tế hộ nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa tại huyện Hải Hà	86
4.2.1. Giải pháp từ phía huyện Hải Hà.....	87
4.2.2. Giải pháp từ phía các hộ nông dân.....	98
4.3. Kiến nghị.....	99
KẾT LUẬN	103
TÀI LIỆU THAM KHẢO	104
PHỤ LỤC PHIẾU ĐIỀU TRA HỘ NÔNG DÂN.....	106

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Nguyên văn	Viết tắt
1	Cơ sở hạ tầng	CSHT
2	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa	CNH - HĐH
3	Công nghiệp xây dựng	CN - XD
4	Giá trị sản xuất	GTSX
5	Hội đồng nhân dân	HĐND
6	Khoa học kỹ thuật	KHKT
7	Khu công nghiệp	KCN
8	Kinh tế nông hộ	KTNH
9	Kinh tế xã hội	KT - XH
10	Nông thôn mới	NTM
11	Nuôi trồng thủy sản	NTTS
12	Phát triển nông thôn	PTNT
13	Sản xuất hàng hóa	SXHH
14	Sản xuất kinh doanh	SXKD
15	Thương mại và dịch vụ	TM - DV
16	Tiến bộ khoa học	TBKH
17	Trung học cơ sở	THCS
18	Trung học phổ thông	THPT
19	Ủy ban nhân dân	UBND
20	Xã hội chủ nghĩa	XHCN

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Tình hình đất đai và sử dụng đất đai của huyện Hải Hà năm 2014	46
Bảng 3.2.	Giá trị sản xuất các ngành kinh tế của huyện Hải Hà giai đoạn 2012 - 2014.....	54
Bảng 3.3.	Tình hình nhân khẩu và lao động của huyện.....	59
Bảng 3.4.	Tình hình thông tin cơ bản của các chủ hộ được điều tra	60
Bảng 3.5.	Quy mô sản xuất của các nông dân theo hướng sản xuất hàng hóa.....	62
Bảng 3.6.	Tình hình sử dụng vốn tại các hộ được điều tra	63
Bảng 3.7.	Quy mô vốn bình quân tại các hộ được điều tra	63
Bảng 3.8.	Một số chỉ tiêu về hộ điều tra theo quy mô hàng hóa	65
Bảng 3.9.	Cơ cấu lao động trong độ tuổi	65
Bảng 3.10.	Tình hình đất đai của các hộ điều tra tại huyện Hải Hà	66
Bảng 3.11.	Cơ cấu sản xuất của hộ nông dân theo hướng SXKD chính.....	67
Bảng 3.12.	Chi phí sản xuất của các hộ nông dân trên địa bàn	69
Bảng 3.13.	Tổng doanh thu từ hoạt động sản xuất nông nghiệp	71
Bảng 3.14.	Thu nhập của các hộ nông dân điều tra.....	73
Bảng 3.15.	Thu nhập bình quân theo hộ và nhân khẩu của hộ nông dân được điều tra.....	75
Bảng 3.16.	Kết quả hàm Cobb - Douglas tại vùng khảo sát.....	77
Bảng 3.17.	Phương thức tiêu thụ của hộ nông dân trong vùng nghiên cứu.....	79
Bảng 3.18.	Các nhân tố bên ngoài ảnh hưởng đến việc sản xuất hàng hóa của hộ.....	80

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1.	Bản đồ hành chính huyện Hải Hà	41
Hình 3.1.	Biểu đồ cơ cấu giá trị sản xuất các ngành kinh tế của huyện Hải Hà (2012 - 2014)	52
Hình 3.2.	Biểu đồ cơ cấu doanh thu phân theo ngành	71